

2. Кармінська-Белоброва М. В. Механізм управління прибутковістю підприємства / М. В. Кармінська-Белоброва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvbdfa_2013_1_16.pdf. – Назва з екрана.
3. Мірошніченко О. Ю. Механізм управління прибутком вітчизняних підприємств / О. Ю. Мірошніченко, Ю. В. Корконос // БізнесІнформ. – 2014. – № 5. – С. 280–285.
4. Чорна О. М. Механізм управління прибутком підприємства в Україні / О. М. Чорна, О. О. Мацнева // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. – 2012. – № 1. – С. 30–35.
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] : Положення, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73; станом на 18.03.2019 р. / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 10.09.2019). – Назва з екрана.

УДК 332.146.2

МІЖБЮДЖЕТНИХ ТРАНСФЕРТІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Ю. О. Шитова, *магістр спеціальності Фінанси, банківська справа та страхування освітня програма «Фінанси і кредит»*
О. В. Тимошенко, *к. е. н., доцент – науковий керівник*

Анотація. У статті доведено, що попри реформу децентралізації, існуюча практика регулювання міжбюджетних відносин не відповідає потребам територіальних громад у фінансових ресурсах, а тільки посилює їх залежність від обсягу міжбюджетних трансфертів з державного бюджету. Обґрунтовано, що міжбюджетні трансферти протягом останніх років слугують інструментом забезпечення перерозподільних процесів, замість засобу надання фінансової допомоги, що свідчить про неспро-

можність місцевої влади не лише самостійно вирішувати питання розвитку, а й забезпечувати мінімальні обсяги суспільних благ для своїх мешканців.

Ключові слова: територіальна громада, місцеве самоврядування, місцевий бюджет, державний бюджет, міжбюджетні трансфети, дотація, субвенція.

Abstract. The article proves that, despite the decentralization reform, the current practice of regulating intergovernmental budget relations does not meet the needs of territorial communities in financial resources, but only increases their dependence on the amount of intergovernmental budget transfers. In recent years, intergovernmental transfers have been argued to be a tool for securing redistribution processes, rather than a means of providing financial assistance, which testifies to the inability of local authorities not only to solve development issues on their own, but also to provide minimal public benefits for their residents.

Keywords: territorial community, local self-government, local budget, state budget, intergovernmental transfers, subsidies, subventions.

Постановка проблеми. Проблематика розробки дієвого механізму мобілізації та перерозподілу фінансових ресурсів у бюджетній системі країни, між різними її ланками, між різними видами та рівнями органів влади у державі, а також між окремими територіями є надзвичайно важливим й складним завданням. Основною метою побудови такого механізму є забезпечення сталого, рівномірного та гармонійного розвитку територіальних громад та країни загалом. У зв'язку з цим особливого значення набуває, з одного боку, вимога децентралізації бюджетної системи і передачі в розпорядження місцевих та регіональних органів влади достатніх власних фінансових ресурсів для впливу на місцевий розвиток, з іншого боку – узгодженість міжбюджетних відносин та створення механізмів пріоритетного розвитку так званих депресивних і проблемних територій.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблеми формування та вдосконалення міжбюджетних відносин висвітлюють у своїх працях такі економісти, як: О. Василик, І. Запатріна,

І. Лук'яненко, Л. Лисяк, І. Луїна, І. Лютий, В. Опарін, В. Федосов, І. Чугунов, С. Юрій та ін. та ін. Проте на сьогодні все ще залишається низка малодосліджених питань щодо формування механізму розрахунку міжбюджетних трансфертів, що сприятиме соціально-економічному розвитку територіальних громад, створюючи підґрунтя для проведення реформи фінансової децентралізації та забезпечуючи реальні потреби органів місцевого самоврядування щодо реалізації їх власних повноважень.

Формулювання мети. Метою статті є оцінка тенденцій та проблемних питань у формуванні доходів місцевих бюджетів після проведення реформи міжбюджетних відносин.

Виклад основного матеріалу дослідження. Результати проведеного дослідження дозволили відмітити, що за 2009–2018 рр. у загальній структурі доходів місцевих бюджетів на 6,8 п.п. підвищилася роль офіційних трансфертів з державного бюджету з 46,3 % до 53,1 % при одночасному зниженні частки податкових надходжень (рис. 1). Зазначене свідчить про зниження стійкості структури податкових надходжень, централізацію доходів та надмірний перерозподіл бюджетних ресурсів через державний бюджет.

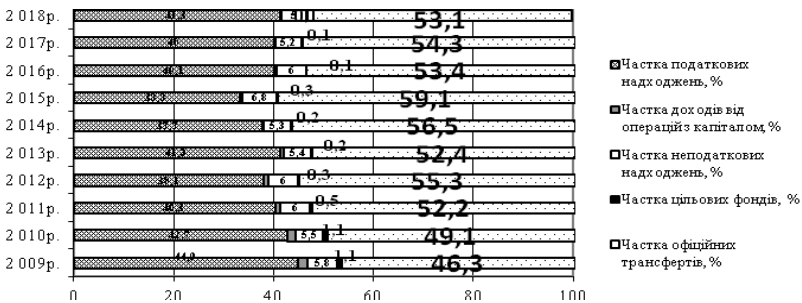

Рисунок 1 – Структура доходів місцевих бюджетів України з урахуванням офіційних трансфертів за 2009–2018 рр., %

Джерело: складено на основі [1; 2]

У процесі дослідження виявлено цікавий факт росту обсягу міжбюджетних трансфертів швидшими темпами, ніж доходів

місцевих бюджетів за виключенням 2013 р., що пояснюється складними політичними подіями в країні, 2016 р. – як результату внесення суттєвих бюджетно-податкових змін у формування бюджетних ресурсів територіальних громад у процесі запровадження фінансової децентралізації (рис. 2).

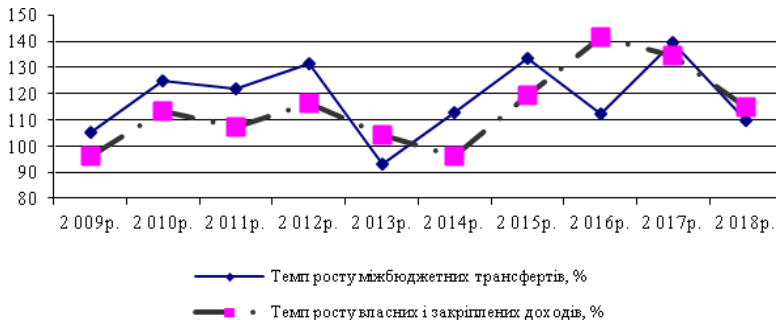

Рисунок 2 – Темпи росту міжбюджетних трансфертів та доходів місцевих бюджетів України (без міжбюджетних трансфертів), %

Джерело: складено на основі [1; 2]

Згідно з європейськими стандартами для забезпечення регіональної фінансової самостійності в структурі трансфертів частка дотацій повинна перевищувати субвенції. При цьому заслуговує на увагу той факт, що вітчизняна бюджетна статистика до 2015 року також свідчила про переважну частку дотацій у загальному обсязі міжбюджетних трансфертів. Проте з 2015 року міжбюджетні відносини зазнали кардинальних змін, що вплинуло на зміну структури міжбюджетних трансфертів у цілому (рис. 3).

Отже, на сучасному етапі суттєвого значення набувають трансфerti цільового характеру – субвенції.

У цілому, такі тенденції суперечать принципам бюджетної децентралізації, позаяк трансфerti – це пасивний інструмент в руках держави, за допомогою якого вона вирішує питання збалансування місцевих бюджетів, фінансування соціально-економічного розвитку територій тощо і тим самим послаблює зацікавленість місцевої влади в нарощуванні власної дохідної бази.

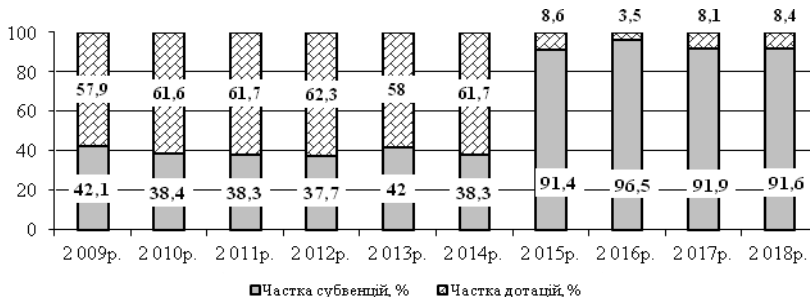

Рисунок 3 – Структура міжбюджетних трансфертів у доходах місцевих бюджетів України за 2009–2018 роки, %

Джерело: складено на основі [1; 2]

Основними небезпеками та ризиками є те, що високий рівень залежності формування фінансових ресурсів місцевого самоврядування гальмує не тільки економічний розвиток територій взагалі, а й є причиною розшарування територіальних громад за рівнями розвитку, зростання соціального напруження, посилення утриманських настроїв окремих адміністративно-територіальних одиниць і незацікавленості збільшення виробничих потужностей інших регіонів, пригнічення місцевої ініціативи, нерозвиненості інститутів місцевої демократії. Через недостатню ресурсну базу місцеві бюджети не в змозі повною мірою профінансувати потреби розвитку територій. Тому за останній період в середньому четверта частина видатків державного бюджету витрачається на фінансову підтримку місцевих бюджетів у вигляді дотацій та субвенцій.

Висновки. Таким чином, діюча система міжбюджетних трансфертів в Україні, з одного боку, має позитивний ефект, оскільки допомагає частково нівелювати регіональну соціально-економічну асиметрію. Проте на сьогодні призначення міжбюджетних трансфертів полягає не у вирівнюванні бюджетних можливостей територіальних громад, а зводиться до вирівнювання можливості забезпечення бюджетних зобов'язань перед населенням, що, в свою чергу, скорочує потенціал місцевого розвитку. Проте беручи до уваги усі негативні сторони міжбю-

джетних трансфертів, повністю виключити їх як методи надання місцевим бюджетам необхідних фінансових ресурсів не можна. Вони необхідні в тих територіальних громадах, де в силу об'єктивних обставин економічний потенціал не може бути розширений до розмірів, необхідних для забезпечення формування місцевих доходів.

Список використаних інформаційних джерел

1. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/>. – Назва з екрана.
2. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>. – Назва з екрана.

УДК 658.338

ПРОГНОЗУВАННЯ БАНКРУТСТВА В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

О. С. Швед, магістр спеціальності Фінанси, банківська справа та страхування освітня програма «Фінанси і кредит»

А. М. Соколова, к. е. н., доцент – науковий керівник

Анотація. В статті розглянуто сутність поняття «банкрутства» з урахуванням динамічних вимог сьогодення. Узагальнено та охарактеризовано основні моделі діагностики ймовірності банкрутства з виявленням їх переваг та недоліків. В результаті дослідження обґрунтовано необхідність застосування антикризового управління суб'єктів підприємництва як інструменту попередження банкрутства, відновлення ефективної діяльності підприємства та недопущення виникнення кризових ситуацій в майбутньому.

Ключові слова: банкрутство, антикризове управління, фінансова криза, суб'єкти підприємництва.

Abstract. The article deals with the essence of the concept of «bankruptcy». This definition takes into account the dynamic

Мітюченко В. О. Проблеми трансформації заощаджень населення в інвестиції через інститути спільного інвестування.....	344
Северюк В. В. Кредиторська заборгованість підприємства: сутність та етапи аналізу.....	352
Терещенко І. В., Святенко Ю. О. Економічна роль та сутність банківського кредиту	357
Фесик В. В. Сучасний стан розвитку системи недержавного пенсійно забезпечення в Україні.....	363
Харламова К. С. Особливості удосконалення методики оцінки фінансової стійкості виробничого підприємства в сучасних умовах	369
Чепа С. М., Шиндер В. В. Теоретичні основи функціонування механізму управління прибутком підприємства	374
Шитова Ю. О. Міжбюджетних трансфертів у забезпеченні соціально-економічного розвитку територіальних громад	379
Швед О. С. Прогнозування банкрутства в системі антикризового управління суб'єктів підприємництва в Україні	384

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Освітня програма «Публічне адміністрування»

Бойко В. В. Порушення вимог фінансового контролю як підстава адміністративної відповідальності публічних службовців: проблемні питання нормативної реалізації та можливі варіанти їх вирішення.....	392
Журавель І. В. Незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень, як підстава адміністративної відповідальності публічних службовців.....	401
Ковпак А. В. Порушення обмежень щодо одержання подарунків як підстава адміністративної відповідальності публічних службовців: проблемні питання нормативної реалізації та можливі варіанти їх вирішення	406

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

**ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ,
УПРАВЛІННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

**Полтава
2019**

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

**ЗБІРНИК
НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ**

**ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ,
УПРАВЛІННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

**ПОЛТАВА
ПУЕТ
2019**

Друкується відповідно до наказу по університету № 135-Н від 20 серпня 2019 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).

Заступник головного редактора – **С. В. Гаркуша**, д. т. н., професор, проректор з наукової роботи ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. М. Бобух**, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземної мов та перекладу ПУЕТ.

Відповідальний редактор:

К. Ю. Вергал, к. е. н., доцент директор Інституту економіки, управління та інформаційних технологій ПУЕТ.

Члени редакційної колегії:

О. О. Ємець, д. ф.-м. н., професор (за спеціальністю Комп'ютерні науки), завідувач кафедри математичного моделювання та соціальної інформатики ПУЕТ;

В. В. Карцева, д. е. н., професор (за спеціальністю Фінанси, банківська справа і страхування), завідувач кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ;

Т. А. Костишина, д. е. н., професор (за спеціальністю Публічне управління та адміністрування), завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії;

В. А. Кулик, д. е. н., доцент (за спеціальністю Облік і оподаткування), завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ПУЕТ;

Г. В. Лаврик, д. ю. н., професор (за спеціальністю Публічне управління та адміністрування), завідувач кафедри правознавства ПУЕТ;

Т. В. Онішко, д. і. н., професор (за спеціальністю Інформаційна, бібліотечна та архівна справа), завідувач кафедри документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах ПУЕТ;

Л. М. Шимановська-Діанич, д. е. н., професор (за спеціальністю Менеджмент), завідувач кафедри менеджменту ПУЕТ.

Збірник наукових статей магістрів. Інститут економіки, управління та інформаційних технологій. – Полтава : ПУЕТ, 2019. – 504 с.

ISBN 978-966-184-361-4

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальностей: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа освітня програма «Документознавство та інформаційна діяльність»; Комп'ютерні науки освітня програма «Комп'ютерні науки»; Менеджмент освітня програма «Менеджмент та адміністрування»; Облік і оподаткування освітня програма «Облік і аудит»; Фінанси, банківська справа і страхування освітня програма «Фінанси і кредит»; Публічне управління та адміністрування освітні програми «Публічне адміністрування» та «Міське самоврядування»; Економіка освітня програма «Управління персоналом та економіка праці».

УДК 33+3.077+004](062.552)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.
Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено*